

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לחינוך מסלול פסיכולוגיה חינוכית
תשע"ה 2014-2015

שם הקורס : פסיכולוגיה חינוכית בקהילה החרדית – זהות ותרבות מקצועית

מס' קורס : א' 12920424
ב' 12920343

שם המרצה: ליאור סומך וישי שליף

יעדי ההוראה:

-הכרות עם עולם תכן של פסיכולוגיה רב תרבותית רב תרבותיות

- הכרות עם עבודה פסיכולוגית במערכת החינוך תוך התייחסות לסוגיות של הקשר חברתי, תרבותי וארגוני.

- פתוח זהות מקצועית וכושר רפלקטיבי כתשתית להכשרה המקצועית.

-הכרות וחשיבה על תפקיד הפסיכולוג/ית החינוכי/ת בכלל ובקהילה החרדית בפרט תוך התייחסות לאפיונים המיוחדים והצרכים של המגזר החרדי תוך זיקה למערכת הרחבה מספקת השירותים החינוכיים חברתיים, המשפחה כגורם מחנך הסביבה הקהילה ועוד.

- בנייה של תפיסת תפקיד ראשונית באמצעים מגוונים:קריאת ביקורתית של ספרות מקצועית, ניתוחי מקרה, תצפית בשדה, סיורים, חשיפה ועבוד של תהליכים התנסותיים אישיים.

-התייחסות לאפיונים הייחודיים של המגזר החרדי בישראל תוך זיקה למערכת הרחבה מספקת השירותים החינוכיים, המשפחה כגורם מחנך, הסביבה הקהילה ועוד.

פרשיות לימודים

- פסיכולוגיה ורב תרבותיות במחקר ובפרקטיקה
- הכרות עם המערכת החינוכית: אבחון מערכת, תפקידו ומקומושל הפסיכולוג/ית החינוכי/ת בתוכה. הדומה והשונה בבואנו לבחון נושא זה במערכת החינוך החרדית.

- סוגיות מפתח מקצועיות והתאמה תרבותית: ייעוץ להורים, אבחון פסיכולוגי, חינוך מיוחד, ייעוץ למנהל/ת בית הספר. דיון כולל בסוגיות אלה תוך העמקה בייחודיות למגזר.

-אתיקה מקצועית וסוגיות תרבותיות: ברור ערכים במפגש עם הדיסציפלינה הפסיכולוגית

-זהות מקצועית וזהות אישית: הפסיכולוג/ית בחברה החרדית (כולל דיון במקומן של דמויות מפתח כמו רב).

- שדה הפעולה הפסיכולוגי חינוכי, בישראל: אתגרים עתידיים בהשתלבות מקצועית במערכת.

דרישות והרכב ציון הקורס *

משקל בציון הסופי **	
נוכחות חובה	- 20% כולל השתתפות פעילה
בחנים ***	- % _____
עבודות	- 70% _____
מבחנים	- % _____
סיורים	- 10% _____
סה"כ	- 100%

רשימה ביבליוגרפית:

בטלר, ר' (1997). התרומות האפשריות של הערכה פסיכו-ארגונית של מערכות חינוכיות לעבודת הפסיכולוג בבית הספר. בתוך: א. לסט (עורך): *עבודה פסיכולוגית בבית הספר*. (ע"מ 11-37). הוצאת מאגנס.

בינימיני, ק' (1981). על ארבעה הלקוחות של פסיכולוג בית הספר, *פסיכולוגיה ויעוץ בחינוך*, 14, 21-29.
 וויל, ג' (2008). *סוגיות רב תרבותיות בפסיכולוגיה חינוכית*. המנהל הפדגוגי, שפ"י, משרד החינוך.
 לוינסון, ש' (1997). הפסיכולוגיה בישראל, *פסיכולוגיה* (11), 109-120.
 ניסן, מ' (2007). *זהות חינוכית כגורם מרכזי בפתוח מנהיגות מנהיגות בחינוך*. קרן מגדל ישראל.
 קלינגמן, א' (2001). *התערבות פסיכולוגית וחינוכית בעת אסון*. השירות הפסיכולוגי ייעוצי – ירושלים.
 פריטים נוספים יועברו בהמשך הסמסטר.

Bilu, Y., & Witztum, E. (2012). Culturally Sensitive Therapy with Ultra-Orthodox Patients: The Strategic Employment of Religious Idioms of Distress. *Case Studies of Unorthodox Therapy of Orthodox Patients*.
 Kagiticibasi, C. & Poortinga, Y.H. (2000). Cross-cultural psychology: Issues and overarching themes. *Journal of Cross-cultural Psychology*, 31 (3), 129-147.
 Shweder, R.A. (1991). *Thinking Through Cultures: Expeditions in Cultural Psychology*. Cambridge: Harvard University Press.
 Suh, E. M., & Koo, J. (2008). Comparing subjective well-being across cultures and nations: The “what” and “why” questions. In M. Eid & R. J. Larsen (Eds.), *The science of subjective well-being* (pp. 414-427). New York: Guilford Press.

יקבעו בתחילת הקורס ולכל המאוחר בשבועיים הראשונים של הסמסטר ולפני תום תקופת השינויים.
אין לשנות את מרכיבי הציין הסופי במהלך הסמסטר.
על המורה להודיע מראש על סוג הבחנים ומועדם.

*
**
***

Ben-Gurion University of the Negev
The Faculty of Humanities and Social Sciences

Syllabus

Department of Education   2014-2015

**Course Name: Educational Psychology in the Orthodox- Hariedi
Community: Culture and professional identity**

Number: 12920424' 12920343

Lecture

Instruction Objectives:

This course will deal with the core issues of educational psychology, with emphasis on issues that have to do with practicing psychology in the orthodox /chariedi community. The special needs of this group will be discussed, including exploring the relationships between teachers, parents principle and student body. It will also discuss the challenges and dilemmas about working with this community in general, and specifically help the students find their personal professional identity.

Chapters:

- 1 .Comprehending the educational system. Developing the ability to analyze the school system and finding the right tools to intervene and influence that system. Similarities and differences between the charedi and secular school systems will be stressed.
- 2 .Key issues in educational psychology will be integrated with cultural considerations: counseling parents, psychological testing, special education, counseling school principles etc. We will discuss these issues in depth with emphasis on the unique features of the chareidi world.
3. Professional ethics and cultural issues: clarifying values when meeting up with psychological discipline
- 4 . Professional identity and personal identity : being a psychologist in the chariedi

Requirements:

Full attendance

Actively participating in class and attending excursions.

Tracking the learning process by writing a log.

Reading the recommended bibliography.

Writing and submitting written assignments: middle and end of each semester. Details will be announced later.

In the second semester, students will be requested to deepen their knowledge in a specific field in educational psychology. Together with the lecturers of this course, the students will pick a relevant subject, and prepare it for discussion with the class.

- ביבליוגרפיה בעברית

Bibliography:

Bilu, Y., & Witztum, E. (2012). Culturally Sensitive Therapy with Ultra-Orthodox Patients: The Strategic Employment of Religious Idioms of Distress. *Case Studies of Unorthodox Therapy of Orthodox Patients*.

Kagitcibasi, C. & Poortinga, Y.H. (2000). Cross-cultural psychology: Issues and overarching themes. *Journal of Cross-cultural Psychology*, 31 (3), 129-147.

Shweder, R.A. (1991). *Thinking Through Cultures: Expeditions in Cultural Psychology*. Cambridge: Harvard University Press.

Suh, E. M., & Koo, J. (2008). Comparing subjective well-being across cultures and nations: The “what” and “why” questions.

In M. Eid & R. J. Larsen (Eds.), *The science of subjective well-being* (pp. 414-427). New York: Guilford Press.